

PHILIPPA GREGORY

De rozenkoningin

band 1

ABCOUDE

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK

Voorjaar 1464

Mijn vader is sir Richard Woodville, baron Rivers, een Engelse edelman, grondbezitter en aanhanger van de ware koningen van Engeland, de familielijn van Lancaster. Mijn moeder stamt af van de hertogen van Bourgondië en draagt in die zin het waterige bloed van de godin Melusina, die hun vorstenhuis samen met haar in vervoering gebrachte hertogelijke geliefde heeft gesticht en die je nog steeds in zeer roerige tijden kunt zien wanneer ze over de daken van het kasteel waarschuwende woorden roept wanneer de zoon en erfgenaam stervende is en de familie tot de ondergang gedoemd. Althans, dat zeggen mensen die in dat soort dingen geloven.

Met die tegenstrijdige afkomst – vaste Engelse grond onder de voeten en een Franse watergodin – kun je van mij alles verwachten: een tovenares of een gewoon meisje. Sommige mensen zullen wel zeggen dat ik het alle-

bei ben. Maar vandaag zou ik, terwijl ik mijn haar extra zorgvuldig borstel en onder mijn hoogste kap schik, de handen van mijn twee vaderloze zoontjes vastpak en met hen naar de weg loop die naar Northampton voert, er alles voor overhebben om voor deze ene keer gewoon eens onweerstaanbaar te zijn.

Ik moet de aandacht trekken van een jongeman die voor de zoveelste keer ten strijde trekt tegen een vijand die niet verslagen kan worden. Misschien ziet hij me niet eens. Hij is waarschijnlijk niet in de stemming voor belaelaars of lonkende vrouwen. Ik moet medelijden bij hem zien te wekken met mijn toestand, sympathie bij hem oproepen voor mijn ontberingen en zo lang in zijn geheugen blijven hangen dat hij aan allebei iets doet. Deze man wordt elke avond van de week belaagd door mooie vrouwen en voor elke post die hij te vergeven heeft melden zich wel honderd smekelingen.

Hij is een overweldiger en een tiran, mijn vijand en de zoon van mijn vijand, maar ik ben al lang niemand meer trouw, behalve mijn zonen en mijzelf. Mijn vader is ten strijde getrokken naar de Slag bij Towton, tegen de man die zichzelf nu de koning van Engeland

noemt, hoewel hij niet meer is dan een snoevend jongetje; en ik heb nog nooit een man zo gebroken gezien als mijn vader toen hij terugkwam uit Towton, toen zijn rechterarm door zijn jas heen bloedde, zijn gezicht lijkleek was en hij zei dat ze nog nooit zo'n aanvoerder hadden meegemaakt als deze jongen, dat onze zaak verloren was en wij zolang hij leefde geen enkele hoop konden hebben. In Towton werden op bevel van deze jongen twintigduizend mannen in de pan gehakt; een slachtpartij die in Engeland zijn weerga niet kende. Mijn vader zei dat het een oogst van aanhangers van Lancaster was, geen gevecht. De rechtmatige koning Hendrik en zijn vrouw, koningin Margaretha van Anjou, vluchtten naar Schotland, diepbedroefd over de gesneuvelden.

Degenen die in Engeland achterbleven gaven zich niet zonder slag of stoot over. Men bleef maar vechten om zich tegen deze onrechtmatige koning, deze zoon van York, te verzetten. Mijn eigen echtgenoot sneuvelde toen hij onze cavalerie aanvoerde, drie jaar geleden nog maar, bij St. Albans. En nu ben ik weduwe, en de grond en het vermogen die ik ooit de mijne mocht noemen zijn door mijn

schoonmoeder ingenomen, met goedkeuren van de overwinnaar, de meester van deze kindkoning, de grote poppenspeler die ook wel bekendstaat als de 'koningmaker': Richard Neville, graaf van Warwick, die van deze ijdele jongen, die nu pas tweeëntwintig is, een koning heeft gemaakt en die Engeland tot een hel zal maken voor diegenen onder ons die het huis van Lancaster nog steeds verdedigen.

In elk voornaam huis in het land zitten nu aanhangers van het huis van York, en elk lucratief bedrijf, elke lucratieve baan of belastingheffing is door hen te vergeven. Hun kindkoning zit op de troon en zijn aanhangers vormen het nieuwe hof. Wij, de verslagenen, leven als paupers in ons eigen huis en als vreemdelingen in ons eigen land, met onze koning in ballingschap en onze koningin een wraakzuchtig buitenaards wezen dat met onze oude vijand, Frankrijk, samenzweert. We moeten het op een akkoordje gooien met de tiran van York en ondertussen bidden dat God zich tegen hem keert en dat onze ware koning met een leger naar het zuiden oprukt om voor de zoveelste keer strijd te leveren.

Ondertussen moet ik, zoals menige vrouw

wier echtgenoot dood en wier vader verslagen is, mijn leven weer stukje bij beetje in elkaar zetten, als een lappendeken. Ik moet op de een of andere manier mijn vermogen zien terug te krijgen, hoewel het ernaar uitziet dat familie noch vrienden daarbij vorderingen voor me kunnen boeken. We staan allemaal bekend als verraders. Het wordt ons vergeven, maar we zijn niet geliefd. We staan allemaal machteloos. Ik zal mijn eigen pleitbezorger moeten zijn en mijn zaak moeten bepleiten bij een jongen die zo weinig ontzag heeft voor rechtvaardigheid dat hij het waagt om met een leger tegen zijn eigen neef op te rukken: een voorbestemd koning. Wat moet je tegen zo'n wildeman zeggen, opdat hij je begrijpt?

Mijn zonen, Thomas van negen en Richard van acht, hebben hun mooiste kleren aan, hun haar is natgemaakt en gladgekamd, hun gezichtjes glimmen van de zeep. Ik houd hun handjes stevig vast, ieder aan een kant, want het zijn echte jongens en ze trekken als door toverkracht vuil aan. Als ik ze ook maar een tel loslaat, beschadigt de een zijn schoenen en loopt de ander een scheur in zijn broek op, en allebei slagen ze erin om bladeren in hun haar en modder op hun gezicht te krijgen, en Tho-

mas valt vast en zeker in de rivier. Maar nu heb ik ze stevig in mijn greep en hupsen ze radeloos van verveling van het ene been op het andere, en rechten alleen hun rug als ik zeg: 'Sst, ik hoor de paarden.'

Het klinkt eerst als het gekletter van regen, maar vlak daarop rommelt het al als onweer. Het gerammel van harnassen en het gewapper van de banieren, het gerinkel van de maliënkolders en het gesnuif van de paarden, het geluid, de geur en het gebulder van honderden paarden in galop zijn overweldigend, en hoewel ik vastbesloten ben om naar voren te treden en hen te laten halt houden, kan ik alleen maar terugdeinzen, of ik nu wil of niet. Hoe moet het zijn om deze mannen met hun lans voor zich uitgestrekt als een galopperende muur van stangen in de strijd op je af te zien komen? Dat kan toch niemand aan?

Thomas ziet het ontblote blonde hoofd te midden van alle razernij en kabaal en roept 'Hoera!', zoals het een kleine jongen betaamt, en op de kreet van zijn hoge stemmetje zie ik dat de man zijn hoofd omdraait, en dan ziet hij mij en de jongens. Zijn hand grijp de teugels vast en hij brult: 'Halt!' Zijn paard gaat op zijn achterbenen staan, tot stilstand gedwon-

gen, en de hele stoet draait zich om, houdt stil en vloekt vanwege deze plotselinge actie. Dan is alles van het ene op het andere moment doodstil en wolkt het stof om ons heen op.

Zijn paard briest en schudt zijn hoofd, maar de ruiter zit als een standbeeld op zijn hoge rug. Hij kijkt naar me en ik naar hem, en het is zo stil dat ik een lijster in de takken van de eik boven me hoor zingen. Ach, wat mooi. Lieve hemel, het lijkt wel een rimpeling van glorie, als vreugde die geluid geworden is. Ik heb nog nooit eerder een vogel zo horen zingen, alsof hij het geluk bejubelt.

Ik doe een stap naar voren, terwijl ik de handjes van mijn zonen blijf vasthouden, en doe mijn mond open om mijn zaak te bepleiten, maar op dat moment, dat cruciale moment, kan ik geen woord uitbrengen. Ik heb anders goed geoefend wat ik wilde zeggen. Ik had het helemaal voorbereid, maar nu sta ik met mijn mond vol tanden. En het is bijna alsof ik geen woorden nodig heb. Ik kijk hem alleen maar aan en op de een of andere manier denk ik dat hij alles zo wel begrijpt: mijn angst voor de toekomst en mijn hoop voor mijn jongens, mijn gebrek aan geld en het ergerlijke medelijden van mijn vader, waardoor

het onverdraaglijk voor me is om met hem onder één dak te wonen, de kou van mijn bed in de nacht en mijn verlangen naar nog een kind, het gevoel dat mijn leven voorbij is. Lieve God, ik ben pas zevenentwintig, mijn zaak is verloren, mijn man is dood. Moet ik dan een van de vele arme weduwen zijn die de rest van hun leven bij de haard van iemand anders slijten, waar ze een goede gast proberen te zijn? Zal ik dan nooit meer gekust worden? Zal ik nooit meer vreugde voelen? Nooit, maar dan ook nooit meer?

En de vogel zingt nog steeds alsof hij wil zeggen dat blijdschap binnen handbereik ligt voor wie ernaar verlangt.

Hij gebaart naar de oudere man naast zich, en die blaft een bevel, waarna de soldaten hun paarden van de weg af wenden en in de schaduw van de bomen gaan staan. Maar de koning springt van zijn grote paard, laat de teugels vallen en loopt naar mij en mijn zoon-tjes toe. Ik ben een lange vrouw, maar hij is een kop groter dan ik; volgens mij is hij ruim een meter tachtig. Mijn zoontjes kijken reikhalzend naar hem op; in hun ogen is hij een reus. Hij is blond, heeft grijze ogen en een gebruind, open, glimlachend gezicht, vol char-

me, al snel vriendelijk. Zo'n koning hebben we nog nooit eerder gehad in Engeland: een man die iedereen ogenblikkelijk voor zich inneemt. Hij houdt zijn ogen op mijn gezicht gericht alsof ik een geheim heb dat hij wil kennen, alsof we elkaar altijd al gekend hebben, en ik voel mijn wangen gloeien, maar kan mijn ogen niet van hem losmaken.

Een bescheiden vrouw slaat in deze wereld haar ogen neer, richt ze op haar schoenen; een smekeling buigt diep en steekt een vragende hand uit. Maar ik blijf kaarsrecht staan en ik verafschuw mezelf, zoals ik hem als een domme boerin aanstaar, mijn ogen niet los kan maken van zijn ogen, van zijn glimlachende mond, van zijn blik, die op mijn gezicht brandt.

'Wie is dit?' vraagt hij, terwijl hij me blijft aankijken.

'Majesteit, dit is mijn moeder, lady Elizabeth Grey,' zegt mijn zoon Thomas beleefd, en hij zet zijn muts af en laat zich op zijn knie zakken.

Aan mijn andere kant knielt ook Richard neer en hij mompelt, alsof niemand hem verstaat: 'Is dit de koning? Echt waar? Zo'n lange man heb ik nog nooit gezien!'